

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 14-10-2014
Nummer voorstel: 2014/66

Voor raadsvergadering d.d.: 28-10-2014
Agendapunt : 14

Onderwerp:

Rekenkamerrapport "Quick Scan verbonden partijen"

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

Voorgesteld wordt:

- a) kennis te nemen van de onderzoeksresultaten;
- b) het college op te dragen uitvoering te geven aan de aanbevelingen 4 tot en met 6;
- c) over 1 jaar de voortgang te evalueren, in samenspraak met de Rekenkamercommissie.

Toelichting:

De afgelopen jaren is de samenwerking van gemeenten in geheel Nederland toegenomen. Belangrijke aanleiding voor een verder toenemende samenwerking is de verzwaring van het gemeentelijk takenpakket door een groot aantal decentralisaties van rijkstaken op het sociaal domein. Omdat dit veelal gepaard gaat met 'efficiencykortingen' en dus beperktere financiële middelen, is het bundelen van krachten een 'natuurlijke reactie', niet alleen om de vele veranderingen het hoofd te bieden, maar ook om de risico's te beperken.

Tegelijkertijd worden de wettelijke en professionele kwaliteitseisen waaraan gemeenten moeten voldoen trendmatig hoger. Ook verwachten burgers een hogere kwaliteit van dienstverlening en service. Dit is tevens een belangrijke aanleiding voor toenemende samenwerking.

In de Wet gemeenschappelijke regelingen is regionale samenwerking bedoeld om het lokale bestuur te verlengen. Het behartigen van lokale belangen staat voorop. Daar ontleent het gemeentebestuur zijn bestaansrecht ook aan. Waar samenwerking wenselijk of noodzakelijk is, juist om de lokale belangen te dienen, kan of moet deze worden aangegaan. Bij verlengd lokaal bestuur houdt de gemeente regie op de samenwerking in de zin dat eigen motieven en doelen centraal staan.

Aanleiding voor het onderzoek

Sinds jaar en dag speelt er een aantal belangrijke vraagstukken rond de samenwerking van gemeenten. De vraag is allereerst in hoeverre gemeenten grip hebben op de samenwerking, waarbij in het bijzonder de vraag geldt in hoeverre gemeenteraden sturing en controle hebben op de samenwerking. Voor nogal wat gemeenten raakt samenwerking met partners buiten het gezichtsveld van de gemeenteraad.

Een ander thema is of gemeenten regie nemen door vanuit een strategische visie bewuste keuzes te maken rond samenwerken: wanneer, met wie, in welke vorm samenwerken en wanneer zelfstandig opereren? Uit de resultaten van een onderzoek naar 110 gemeenten komt naar voren dat maar weinig gemeenten een visie hebben op samenwerking en dat gemeenten bij het aangaan van samenwerking weinig strategisch opereren.

Vraagstelling

De centrale vraag is als volgt geformuleerd:

Hoe is de sturingsrelatie ten aanzien van verbonden partijen binnen de gemeente vormgegeven, welke risico's brengt dit met zich mee en hoe wordt hierop geanticipeerd en gecontroleerd?

Daarnaast is door de rekenkamercommissie een zevental deelvragen geformuleerd. Deze vraagstelling heeft na onderzoek geleid tot een aantal conclusies en aanbevelingen.

Aanbevelingen

De rekenkamercommissie doet de volgende aanbevelingen aan de raad:

1. Versterk de controle van en sturing van verbonden partijen zo veel mogelijk in combinatie met de bestaande planning-en-controlcyclus van de gemeente. Stuur en controleer samenwerkingsverbanden aan de hand van concrete beleidskaders en programmadoelen. Maak duidelijk aan welke beleidsdoelen de samenwerkingsverbanden een bijdrage moeten leveren. Vraag een verantwoording van de resultaten van samenwerkingsverbanden aan de hand van de beleidsdoelstellingen die als inzet van de samenwerking zijn geformuleerd. Bepaal voor welke samenwerkingsverbanden de raad dit inzicht wil hebben;
2. Maak aan het college duidelijk aan welke informatie de raad wel en niet behoefte heeft. Verzoek het college om ondersteuning bij het vergroten van inzicht in de politieke relevantie van samenwerkingsverbanden (of aspecten daarvan) – en welke samenwerkingsverbanden (of aspecten daarvan) overgelaten kunnen worden aan het college. Ondersteun dit met 'klantvriendelijke' overzichten aan de hand van relevante *projecties*, zoals:
 - Met welke partijen werkt de gemeente het meest samen?
 - Bij welke partijen is extra aandacht vereist op basis van risicoanalyse (inhoudelijk en financieel)?
 - Wat zijn de top 5 of top 10 samenwerkingsverbanden met het grootste strategisch belang? Welke verbanden vragen aandacht van de raad en welke uitsluitend van het college/ ambtelijke organisatie?;
3. Evalueer op grond van aanbeveling 2 periodiek (bijvoorbeeld elke vier jaar) een aantal politiek relevante samenwerkingsverbanden. Koppel dit aan de lange termijnagenda van de raad zodat voldoende rust en ruimte bestaat om te leren van deze evaluaties.

De rekenkamercommissie doet de volgende aanbevelingen aan het college:

4. Investeer in een blijvend en actueel overzicht op de verbonden partijen zonder dat dit een boekhoudkundige verplichting wordt. Houdt de huidige inventarisatie actueel;

5. Stuur er als college actief op dat in rapportages van samenwerkingsverbanden expliciet wordt teruggekoppeld naar gemeentelijke beleidsdoelstellingen, de resultaten en de risico's;
6. Ontwikkel in de nieuwe nota Verbonden partijen (zie raadsvergadering van 21 november 2013) een afwegingskader voor samenwerking, waarin in ieder geval de volgende punten zijn opgenomen:
 - a De motieven: waarom wel of niet samenwerken?
 - b. De samenwerkingspartners: met wie samenwerken?
 - c De aard van de samenwerking: afstemmen, uitvoeren, delen hulpbronnen?
 - d De vorm van samenwerking: hoe samenwerken?
 - e Het governance-model: Hoe krijg je vanuit de raad / gemeentebestuur voldoende regie of grip op samenwerking?

In het kader van het bestuurlijk hoor en wederhoor is door het college een reactie afgegeven over de conclusies en aanbevelingen. Deze reactie is integraal als bijlage in het rapport opgenomen.

Bijlagen bij het voorstel: Quick Scan verbonden partijen

Ondertekening:

Presidium gemeenteraad Steenwijkerland,
de griffier, de voorzitter,

A. ten Hoff

M.A.J. van der Tas.

Betrokken partijen:

Afdeling: Griffie

Adviseur: A.W. Stroop; tel.: 06-31775867; e-mail: arnold.stroop@steenwijkerland.nl

Behandeld in raadscommissie van 14-1-2014

Raadsbesluit

Steenwijk: 28-102014

Nummer: 20142/66

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van het presidium;

b e s l u i t:

- a) kennis te nemen van de onderzoeksresultaten van het rekenkamerrapport “Quick scan Verbonden Partijen;
- b) het college op te dragen om uitvoering te geven aan de aanbevelingen 4 tot en met 6;
- c) over 1 jaar de voortgang te evalueren, in samenspraak met de Rekenkamercommissie.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. ten Hoff

M.A.J. van der Tas